

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

KLASA VIII

Ze względu na to, iż program zezwala nauczycielowi na wielowariantowość doboru treści programowych zawartych w wymaganiach dla poszczególnych klas, termin ich realizacji wybiera nauczyciel uczący w danej klasie.

Dział nauczania		POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY	
		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Kształcenie kulturowo – literackie	czytanie	Umie czytać płynnie z przygotowaniem. Próbuje interpretować głosem czytane teksty.	Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów	Samodzielnie interpretuje głosowo czytane i wygłaszane teksty	Płynnie czyta głośno bez przygotowania. Wzorowo interpretuje głosowo czytane i wygłaszane teksty
	czytanie ze zrozumieniem	Odczytuje informacje zawarte w przekazach werbalnych i niewerbalnych. Odpowiada na pytania, Formułuje pytania do tekstu Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego; Dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką	Rozumie symbole występujące w przekazach niewerbalnych Porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie Zna różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką	Odpowiednio dopasowuje symbole do przekazu Podejmuje próby analizy tekstu: porównuje, klasyfikuje, wnioskuje, charakteryzuje, określa, argumentuje. Określa funkcje rodzajów piśmiennictwa: literatury pięknej, naukowej, popularnonaukowej, publicystyki	Samodzielnie odczytuje informacje zawarte w przekazach niewerbalnych i werbalnych. Analizuje przeczytany tekst: wnioskuje, porównuje, klasyfikuje, ocenia, uzasadnia, przewiduje, argumentuje. Rozumie funkcje rodzajów piśmiennictwa

lektura	<p>Zna dłuższe teksty literackie we fragmentach. Wskazuje elementy świata przedstawionego.</p> <p>Podejmuje próby omawiania podstawowych zagadnień egzystencjalnych</p>	<p>Wypowiada się na tematy związane z przeczytaną lekturą.</p> <p>Rozróżnia pojęcia związane z tekstem literackim i rozumie je.</p> <p>Rozróżnia pojęcia: realny, fikcyjny, fantastyczny, fabularny, niefabularny.</p> <p>Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich</p>	<p>Zna omawiane teksty w całości. Potrafi sformułować opinię dotyczącą lektury.</p> <p>Rozpoznaje w tekście literackim symbol, alegorię, eufemizm.</p> <p>Podaje refleksji zagadnienia egzystencjalne</p> <p>Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji</p>	<p>Samodzielnie referuje problematykę omawianych utworów.</p> <p>Odczytuje w tekście symbol, alegorię, eufemizm i określa funkcję.</p> <p>Dokonuje oceny postępowania bohaterów, przebiegu zdarzeń, itp.</p> <p>Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, społeczny historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny</p>
poetyka	<p>Podaje podstawowe wyznaczniki wiersza i prozy.</p> <p>Referuje treść wiersza</p> <p>Wskazuje poznane w kl. IV-VII środki stylistyczne.</p> <p>Rozróżnia wiersz stroficzny, ciągły, biały</p> <p>Zna pojęcia: neologizm, porównanie homeryckie, inwokacja, ironia, komizm</p> <p>Wygłasza z pamięci utwór literacki</p>	<p>Rozróżnia: narratora w gatunku mieszanym, postać mówiącą, autora.</p> <p>Opisuje porządek przestrzenny w wierszu: wers, strofa, rym, rytm,</p> <p>Rozróżnia ujęcie dosłowne od metaforycznego.</p> <p>Określa rodzaje liryki</p> <p>Rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, porównanie homeryckie, inwokację, ironię.</p> <p>Recytuje utwór literacki</p>	<p>Wskazuje i nazywa poznane środki poetyckie w wierszu.</p> <p>Rozpoznaje i nazywa rodzaje rymów i wiersza.</p> <p>Podaje cechy liryki pośredniej i bezpośredniej</p> <p>Określa w tekście literackim funkcje środków poetyckich</p> <p>Recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.,</p>	<p>Wyjaśnia sens metafory</p> <p>Określa funkcję poznanych środków stylistycznych w utworze.</p> <p>Rozumie i wyjaśnia funkcje środków poetyckich w utworze</p> <p>Interpretuje recytowany utwór nadając mu oryginalny charakter</p>

	Rodzaje, gatunki literackie i dziennikarskie	<p>Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat</p> <p>Zna cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów</p> <p>Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: powieść, pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, komedia</p>	<p>Rozumie pojęcia: epika, liryka, dramat.</p> <p>Określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów Przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju</p> <p>Wymienia podstawowe cechy gatunkowe czytanych utworów literackich</p>	<p>Posługuje się pojęciami związanymi z poszczególnymi rodzajami i gatunkami literackimi.</p> <p>Wskazuje i nazywa podstawowe cechy gatunkowe czytanych utworów literackich</p>	<p>Świadomie posługuje się poznanymi pojęciami</p> <p>Bez błędnie potrafi zaklasyfikować tekst do określonego gatunku, podając cechy</p> <p>Samodzielnie podaje przykłady utworów należących do poszczególnych rodzajów, gatunków literackich. Wskazuje autora.</p>
		<p>Zna pojęcie: literatura faktu</p> <p>Wymienia gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton</p>	<p>Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton</p>	<p>Określa cechy literatury faktu, podaje przykłady dzieł i autorów</p>	<p>Klasyfikuje gatunki dziennikarskie, podaje podstawowe cechy danego gatunku</p>
	wiedza o kulturze	<p>Odróżnia specyfikę różnych tekstów kulturowych niewerbalnych</p> <p>Podejmuje próby interpretacji dzieł sztuki</p>	<p>Określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury</p> <p>Zna pojęcia związane z różnymi przekazami kultury.</p> <p>Interpretuje dzieła sztuki</p>	<p>Świadomie posługuje się pojęciami związanymi z różnymi tekstami kultury</p> <p>Znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych</p>	<p>Ogarnia całość przekazów kulturowych, zauważa relacje między detalami.</p> <p>Rozumie cel nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych w tekstach współczesnej kultury popularnej</p>

Kształcenie językowe	formy wypowiedzi	<p>Potrafi zredagować formy wypowiedzi poznane w klasach poprzednich.</p> <p>Podejmuje próby tworzenia wypowiedzi w następujących formach: recenzja, sprawozdanie z filmu, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad</p> <p>Próbuje przekształcenia na tekście cudzym</p>	<p>W miarę samodzielnie redaguje nowo poznane formy wypowiedzi.</p> <p>Tworzy spójne wypracowania</p> <p>Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza rozbudowuje i parafrazuje;</p>	<p>Samodzielnie redaguje poszczególne formy wypowiedzi,.</p> <p>Tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;</p>	<p>Rozumie rolę akapitów, jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych</p> <p>Stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)</p>
	elementy retoryki	<p>Odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie</p> <p>Gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi</p> <p>Zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi</p> <p>Rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych</p>	<p>Porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi</p> <p>Redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;</p> <p>Odróżnia przykład od argumentu;</p> <p>Przedstawiając własne zdanie, uzasadnia je przykładami</p> <p>Rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych</p>	<p>Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych</p> <p>Przeprowadza wnioskowanie, jako element wyводу argumentacyjnego</p> <p>Rzeczowo uzasadnia,</p> <p>Określa funkcję środków perswazji i manipulacji</p>	<p>Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę</p> <p>Rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi</p> <p>Przeprowadza negocjacje zgodnie z podanym schematem</p>

	komunikacja	<p>Postępuje się językiem czynnym ze świadomością celu Odróżnia język pisany od mówionego.</p> <p>Rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach</p> <p>Dostrzega ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu. Wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;</p> <p>Rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe</p> <p>Zna pojęcia: <i>mowa zależna</i> i <i>mowa niezależna</i>.</p>	<p>Rozumie pojęcie stylu</p> <p>Wymienia sytuacje, w których trzeba nadać wypowiedzi specyficzny styl w zależności od adresata</p> <p>Rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich</p> <p>Rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone</p> <p>Zna sposoby wzbogacania słownictwa</p> <p>Rozpoznaje rodzaje wyrazów ze względu na znaczenie. Zna pojęcia: neologizm, archaizm, homonim, antonim, synonim, eufemizm</p> <p>Zna rodzaje nazw miejscowych używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców</p> <p>Odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie</p>	<p>Formułuje wypowiedzi dostosowane do adresata</p> <p>Wyjaśnia różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka</p> <p>Rozumie, na czym polega błąd językowy</p> <p>Rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny</p> <p>Stosuje sposoby wzbogacania słownictwa</p> <p>Świadomie stosuje neologizm, archaizm, homonim, antonim, synonim, eufemizm</p> <p>Wprowadza do wypowiedzi mowę zależną i niezależną</p>	<p>Tworzy wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka w zadanym stylu</p> <p>Analizuje wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi</p> <p>Wspiera wypowiedzi informacją : prasową, z lektury, cytuje, itp.</p> <p>Rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu</p> <p>Potrafi podać funkcję, cel stosowania neologizmów, archaizmów, homonimów, antonimów, synonimów, eufemizmów</p> <p>Świadomie wprowadza do wypowiedzi mowę zależną i niezależną i zapisuje poprawnie</p>
	wypowiedzenie	<p>Określa rodzaj wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi i liczbę orzeczeń.</p> <p>Zna części zdania.</p> <p>Zna rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie.</p> <p>Rozpoznaje wypowiedzenie wielokrotnie złożone.</p>	<p>Rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone</p> <p>Odróżnia rodzaj orzeczenia i podmiotu.</p> <p>Omawia sposób wyrażania podmiotu i orzeczenia.</p> <p>Nazywa określenia podmiotu i orzeczenia</p>	<p>Stosuje różne rodzaje wypowiedzeń, w tym imiesłowowy równoważnik zdania</p> <p>Przekształca wypowiedzenia</p>	<p>Rozumie funkcję imiesłowowego równoważnika zdań.</p> <p>Świadomie i celowo stosuje różne wypowiedzenia</p>

<p style="text-align: center;">części mowy</p>	<p>Rozpoznaje poznane wcześniej części mowy. Określa podstawowe formy gramatyczne odmiennej części mowy.</p> <p>Rozpoznaje imiesłów</p>	<p>Nazywa odmienne i nieodmienne części mowy, określa wskazane formy gramatyczne</p> <p>Odróżnia i nazywa imiesłów.</p>	<p>Poprawnie rozpoznaje wszystkie odmienne i nieodmienne części mowy</p> <p>Poprawnie tworzy i nazywa rodzaje imiesłowów</p> <p>Rozumie zasady tworzenia i odmiany imiesłowów.</p>	<p>Określa formy odmiennej części mowy, tworzy je, stosuje w zdaniach.</p> <p>Podaje funkcję części mowy w zdaniu.</p>
<p style="text-align: center;">Słowotwórstwo</p>	<p>Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny</p> <p>Rozpoznaje rodzinę wyrazów</p> <p>Tworzy rodzinę wyrazów od danego słowa</p>	<p>W wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant</p> <p>Określa rodzaj formantu</p> <p>Rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej. Wskazuje rdzeń</p> <p>Rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu</p> <p>Wyjaśnia pisownię wyrazów poprzez odwołanie się do wiadomości ze słowotwórstwa</p>	<p>Tworzy kilka wyrazów od pochodnych będących różnymi częściami mowy.</p> <p>Wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym</p>	<p>Zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy</p>
<p style="text-align: center;">fonetyka</p>	<p>Zna podstawowe pojęcia z fonetyki</p>	<p>Rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie</p>	<p>Wskazuje upodobnienia i nazywa ich rodzaj. Poprawnie wymawia uproszczenia.</p> <p>Rozumie rozbieżności między mową a pismem</p>	<p>Zna i poprawnie stosuje pojęcia /zasady z fonetyki.</p>
<p style="text-align: center;">ortografia i interpunkcja</p>	<p>Pisze ze słuchu, stara się stosować poznane zasady</p>	<p>Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne poznawane na lekcjach, stara się je stosować</p>	<p>Stosuje zasady poznane na lekcjach</p>	<p>Zna i poprawnie stosuje zasady poznane na lekcjach</p>

Samokształcenie	aktywność własna ucznia	<p>Rozwija nawyki systematycznego uczenia się</p> <p>Korzysta z informacji</p> <p>Uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły</p>	<p>Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji</p> <p>Systematycznie pogłębia swoją wiedzę przedmiotową</p>	<p>Rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, np. uczestniczy w konkursach szkolnych, zajęciach dodatkowych</p> <p>Rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.</p>	<p>Uczestniczy w projektach edukacyjnych np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystawy, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych</p> <p>Rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy</p> <p>Uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie</p>
-----------------	-------------------------	--	---	--	--

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w wymaganiach edukacyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który **spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz** co najmniej **dwa spośród poniższych warunków:**

- Posiada rozszerzoną wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania w danej klasie.
- Wypowiedzi ustne oraz pisemne są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych
lub otrzymał zaświadczenie z tytułem laureata Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

Podstawa oceny	Waga oceny
Sprawdziany - prace pisemne, testy; Zadania klasowe - wypracowania	4 - 5 w zależności od zakresu materiału i trudności zadań
Konkursy przedmiotowe (tematyczne, wiedzowe oraz organizowane przez MKO)	3
Dyktanda, pisanie z pamięci Kartkówki Zadania domowe (dłuższe wypowiedzi pisemne - wypracowania)	2 - 3 w zależności od zakresu materiału i trudności zadań
Zadania praktyczne (inscenizacja, recytacja, prezentacja, realizacja projektu, praca w grupach, prace plastyczno - literackie) Notatki w zeszycie, prowadzenie zeszytu, zadania wykonywane w zeszycie ćwiczeń Odpowiedzi ustne, aktywność ucznia (przygotowanie do lekcji, zainteresowanie tematem, udział w dyskusji, kreatywność na lekcji, udział w konkursach literackich, recytatorskich)	1

Uwagi:

Sprawdziany, prace pisemne oceniane w skali punktowej przeliczane są na ocenę według zasad:

do 29% punktów - niedostateczny

30% - 50% punktów – dopuszczający

51% - 70% punktów – dostateczny

71% - 90% punktów – dobry

91% - 99% punktów – bardzo dobry

100% punktów i więcej – celujący

W dokumentowaniu oceniania bieżącego dopuszcza się stawianie znaków „+” i „-”:

1) znak „+” przy ocenie bieżącej może postawić nauczyciel, jeżeli uczeń opanował w pełni wiadomości, umiejętności opisane w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę, nie osiągając jednocześnie wymagań do oceny o jeden stopień wyższej.

2) znak „-”, jeżeli uczeń posiada niewielkie braki w wiadomościach, umiejętnościach opisanych w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę.

Aktywność oceniana jest przy pomocy „+ i – ‘, które są przeliczane na oceny lub bezpośrednio stopniem